

GEVIS-fondens Salénare berättar

Befraktningskurser inom Salén

Och framväxten av Hermods kurspaketet och senare Lloyds-utgåvan av Shipbroking and Chartering Practice.

Under slutet av 1970-talet började vi ha interna befraktnings- och befraktningsrättsliga kurser på Salén Dry Cargo (SDC) och på Salén Reefer Services (SRS). De första kurserna hölls på kontoret (Norrandsgatan) men sedan avhölls en del av kurserna på Malma Gård. På SRS höll *Rolf Ihre* ibland själv i en del av kurserna, ibland med bistånd av *Lars Gorton*. På SDC-kurserna var det fr.a. *Lars Gorton* och *Jacob Gustafson* som höll i dem. *Arne Sandevärn* deltog också vid några tillfällen. När det gäller tanksidan (Salén Tanker) hade man där inga separata seminarier, men en del av tankoperatörerna och befektarna deltog vid de övrigas sammankomster och det blev med tiden vanligare att man hade gemensamma kurser för alla rederierna.

Lars Gorton, Rolf Ihre, Arne Sandevärn

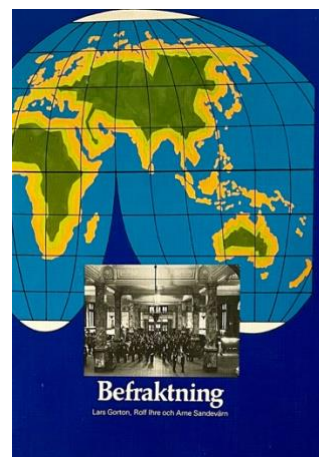
Kurser – utan dans....

Så länge kurserna avhölls på kontoret skedde detta under ett par timmar av dagen, men när kurserna avhölls på Malma blev det ofta frågan om heldagskurser med övernattnig. Dans förekom sällan.

Ofta var kurserna baserade på olika problem som dykt upp i verksamheten, både när det gällde mera renodlade befraktningsfrågor och när det var frågan om konossementsproblem. Inte minst inom SRS förekom konossementsproblem, men de var även vanliga inom torrlast- och tankområdena. Det kunde vara svårt att övertyga vissa stora oljebefraktare om att originalkonossementet skulle överlämnas i utbyte mot lossning av oljelasten.

När det gällde de mera renodlade befraktningsfrågorna var det ofta frakt- och demurragefrågor, som aktualiserades, men det förekom även många andra tvistefrågor, som uppkommit i olika sammanhang och mellan olika redare och befektare. Salén var ju på den tiden ett mycket stort rederiföretag och man förekom både som redare och befektare i olika sammanhang.

I takt med att kurserna avhölls blev det också tydligt att det var vissa återkommande problem, som var vanliga, och vi började också arbeta fram ett kurspaket i samarbete mellan de olika rederienheterna och med Hermods och Sveriges Redareförening. Paketet innehöll böckerna **Befraktning** (*Lars Gorton, Rolf Ihre* och *Arne Sandevärn*), **Sjöfartsekonomi** (*Lars Gorton, Gunnar Lindh* och *Arne Sandevärn*), **Fartygsteknik** (*Ulrich Jahnke, Börje Kjellstenius* och *Rolf Olsson*) samt **Transportförsäkring och haverikunskap** (*Sven-Erik Daal* och *Gustaf Ahrne*).

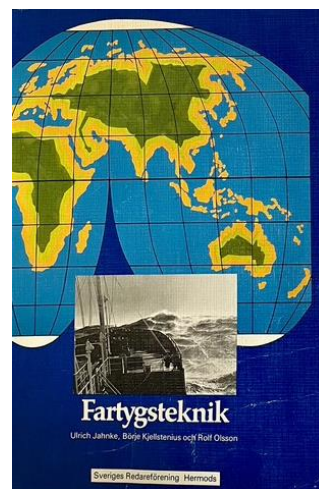
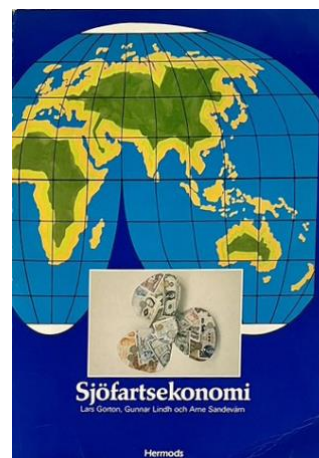
GEVIS-fondens Salénare berättar

De interna kurserna kom med andra ord gradvis att etableras som bredare sjöfartskurser för den svenska sjöfartsmarknaden och så småningom blev den del som avhandlade befракtningsfrågor omarbetad till internationella förhållanden, och kom att utges av Lloyd's (senare Informa) under titeln Shipbroking and Chartering Practice.

Det första utkastet till befракtningsboken gjordes av *Lars Gorton* och *Rolf Ihre*. Innan utkastet gick i tryck bad de *Arne Sandevärn* att läsa igen texten. Arne kom tillbaka med kommentaren att det skrivna var väl bra på sitt sätt men texten handlade inte om befракtning. Förklaringen till detta något burdusa omdöme var att Arne i första hand såg "befракtning" som något kommersiellt medan Lars och Rolf var mer inriktad på de juridiska frågorna och reglerna. De tre var dock enliga om att båda aspekterna var viktiga. Boken arbetades om och nu med Arne som medförfattare. *Marianne Johnson*, sekreterare på SRS, och även andra Salénanställda sekreterare drog en stor del av lasset genom att tålmodigt renskriva upprepade manus och hantera alla de ändringar som vi kom med. På den tid gjordes alla utskrifter manuellt på vanliga skrivmaskiner – dock elektriska.

Hermospaketets bok Befракtning behandlade bl.a. juridiska begrepp och regler och riktade sig till yrkesverksamma personer som arbetade med sjötransporter och närstående uppgifter. Någon uppgift om försäljningen av böckerna i Hermospaketet har vi inte men intrycket är att böckerna fyllde sin plats inom sjöfartsutbildningen.

Rolf var någon tid efter befракtningsbokens publicering på en kurs arrangerad av Lloyd's of London Press Ltd. Han nämnde då att det i Sverige nu fanns en bok om befракtning som var anpassad för praktiskt arbetande rederifolk och industrins befракta/transport avdelningar. På frågan om Lloyd's var intresserad av en engelsk version av en liknande bok blev svaret Ja. Vi satte själva ihop ett utkast till en engelskspråkig liknande bok och skickade den till Lloyds. De blev intresserade men sa att den behövde en del justeringar av språkbehandlingen vilket det engelska förlaget kunde göra. Efter en tid fick vi en språkligt uppfräschad version. Vid bläddring i den åtgärdade texten såg vi ganska snart språkliga delar som inte verkade stämma. Situationen var obehaglig och vi bad därför en god vän i London, *Chris Moss*, arbitrator inom shipping, att bläddra igenom och låta oss veta hur det egentliga stod till med språkbehandlingen i boken. Han återkom inom några dagar och sa att den redaktör hos Lloyd's som granskat texten helt enkelt inte hade gjort sitt jobb. Lloyd's löste problemet genom att anlita *Chris Moss* för jobbet att språksanera.

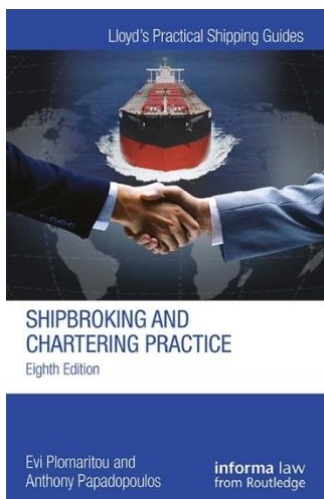
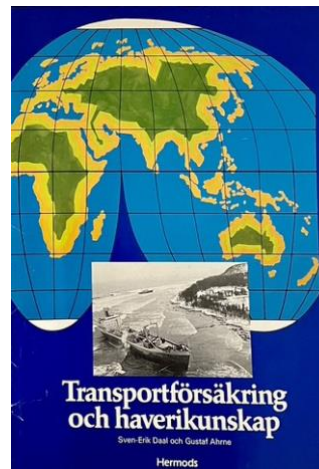

GEVIS-fondens Salénare berättar

Boken, som fick namnet Shipbroking and Chartering Practice och gavs ut 1980 av Lloyd's of London Press Ltd. Den ges fortfarande ut, men nu av Informa Law och i sin åttonde upplaga, som del av Lloyd's Practical Shipping Guides.

Vid sjätte utgåvan (2004) hade skeppsmäklaren *Patrick Hillenius*, Gothenburg Chartering; ersatt *Arne Sandevärn* som dragit sig tillbaka. Även Patrick valde inför sin pensionering att inte medverka vid revidering inför den åttonde upplagan. Sökning efter efterträdare till *Patrick Hillenius* ledde till att förläggaren föreslog två grekiska jurister som efterträdare. Uppfattningar om bokens utformning gick isär och även Lars och Rolf har beslutat att avsluta sina aktiviteter med uppdateringar av boken. Informa Law föreslog de grekiska skeppsmäklarna som nu tagit över bokens utformning,

Så här i efterhand, cirka 50 år efter utgåvan av den första boken **Befraktning**, känns det bra att ha deltagit i texten till Hermodspaketet. Inte minst känns det bra att veta att en bok vi tagit fram, och som till inte obetydlig omfattning, baserade sig på Salén-interna PM och kurser, så småningom även ledde till att boken givits ut av piratförläggare i Taiwan.